Raport ewaluacyjny z realizacji zadania: „Niewidomi na Piastowskim Szlaku w 1050 rocznicę chrztu Polski”.

Informacje ogólne

Zadanie realizowane było w miesiącach od stycznia do sierpnia 2016 roku. Jego celem było zapoznanie osób z dysfunkcją wzroku z dziedzictwem materialnym i duchowym okresu pierwszych Piastów w sposób adekwatny do możliwości percepcyjnych tej grupy odbiorców.

W ramach zadania, w dniach od 15 do 19 czerwca w Gnieźnie odbyły się warsztaty z zakresu edukacji kulturalnej. W czasie ich trwania uczestnicy mogli poznać codzienne życie Piastów, ich tradycje i obyczaje, stroje, wytwory artystyczne, bogatą kulturę i historię początków państwa Polskiego, a także jej wpływ na kształtowanie się państwowości polskiej. Ze względu na tegoroczne obchody 1050 rocznicy Chrztu Polski szczególny nacisk położony został na konsekwencje religijne i kulturowe jakie przyniosło niniejsze wydarzenie.

W zadaniu wzięły udział 24 osoby z terenu całej Polski, wśród których znaleźli się reprezentanci sześciu województw: kujawsko-pomorskiego, mazowieckiego, Podkarpackiego, pomorskiego, śląskiego i wielkopolskiego. Najwięcej, bo aż 37,5% beneficjentów pochodziło z województwa pomorskiego podczas, gdy 62,5% uczestników stanowili reprezentanci pozostałych pięciu województw.

Do projektu przystąpiły osoby niewidome i słabowidzące z orzeczonym znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. 75% z nich posiadało znaczny, a 25% umiarkowany stopień niepełnosprawności z tytułu uszkodzenia narządu wzroku. U 25% beneficjentów stwierdzono dodatkową niepełnosprawność.

W projekcie wzięło udział czternaście kobiet i dziesięć mężczyzn. 83% z nich wskazało jako miejsce zamieszkania miasto, a 17% wieś. 37% uczestników stanowiły osoby w wieku pomiędzy 50 a 60 rokiem życia, 17% osoby pomiędzy 30 a 40 rokiem życia, 17% osoby pomiędzy 20 i 30 rokiem życia, 4% osoby pomiędzy 40 a 50 rokiem życia, a pozostałe 25% osoby mające więcej niż 60 lat.

75% uczestników dowiedziało się o projekcie ze strony internetowej Fundacji „Radius”, a 25% ze strony organizacji pozarządowych WWW.ngo.pl

37% beneficjentów biorących udział w projekcie to osoby aktywne zawodowo, a 63% to osoby niepracujące, w tym trzy osoby pobierające naukę w szkole przysposabiającej do pracy.

Analiza wyników ankiet ewaluacyjnych z warsztatów przeprowadzonych w Gnieźnie w dniach 15-19.06.2016 r.

1. Ocena poszczególnych zajęć

W ramach warsztatów uczestnicy mięli okazję wziąć udział w różnorodnych formach aktywności.

Projekt dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Były to:

A. **Zwiedzanie obiektów muzealnych/promujących region.** W ramach warsztatów uczestnicy zwiedzili miejsca związane z kulturą wczesnopiastowską i historią początków państwa polskiego takie jak: katedra gnieźnieńska wraz z jej słynnymi drzwiami gnieźnieńskimi, Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie, należący do Muzeum Pierwszych Piastów Ostrów Lednicki oraz muzeum archeologiczne w Biskupinie.

100% uczestników oceniło tę formę aktywności na poziomie bardzo dobrym.

B. **Warsztaty prowadzone przez młodzież** z Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla dzieci niewidomych w Owińskach. Grupa wychowanków ze Szkoły Specjalnej Przysposabiającej do Pracy dla Uczniów Niewidomych i Słabowidzących z Niepełnosprawnością Intelektualną w Stopniu Umiarkowanym lub Znacznym oraz dla Uczniów z Niepełnosprawnością Sprzężoną działającą w ramach Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych im. Synów Pułku w Owińskach pod opieką Pani Iwony Sadowskiej , przygotowała i poprowadziła warsztaty praktyczne prezentujące historię i kulturę wczesnego średniowiecza. Młodzież poprowadziła konkursy na temat historii pierwszych Piastów, zabawy tematyczne, odegrała krótką inscenizację oraz zorganizowała ognisko.

Ta forma aktywności oceniona została na poziomie bardzo dobrym również przez 100% beneficjentów,.

C. **Warsztaty komputerowe.** W ich ramach uczestnicy dowiedzieli się jak odkrywać historię wczesnego średniowiecza za pomocą nowych technologii. Nauczyli się korzystać ze stron internetowych promujących dziedzictwo Piastów, obsługiwać portale, fora i kanały poświęcone początkom państwa polskiego. Na podstawie tekstów historycznych dowiedzieli się również, w jaki sposób osoby niewidome mogą docierać do literatury. Nauczyli się korzystać z internetowych bibliotek gromadzących zbiory dla niewidomych oraz czytać książki za pomocą czytnika ekranu czy wybranych urządzeń lektorskich dedykowanych niewidzącym.

96% beneficjentów oceniło zajęcia komputerowe na poziomie bardzo dobrym, a 4% na poziomie dobrym.

D. Wykłady na temat historii początków państwa polskiego ze szczególnym uwzględnieniem wydarzenia jakim był chrzest Polski - poprowadził Pan Maciej Hejger dr hab. prof. nadzw. z Instytutu Historii i Politologii Akademii Pomorskiej w Słupsku.

Wykłady ocenione zostały przez 96% słuchaczy na poziomie bardzo dobrym, a przez 4% na poziomie dobrym.

2. Ocena wartości edukacyjnej przeprowadzonych zajęć.

96% osób uczestniczących w warsztatach uznało, że zajęcia przeprowadzone w ich ramach mają wysoką wartość edukacyjną, 4% oceniło tę wartość na poziomie średnim.

Projekt dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

3. **Ocena czasu trwania zajęć.**
   92% beneficjentów uznało, że czas trwania zajęć był odpowiedni, 8% odpowiedziało, że nie był właściwy, uzasadniając to zbyt krótkim czasem trwania warsztatów jako całości.

4. **Ocena kadry prowadzącej zajęcia.**
   Każde zajęcia prowadzone były przez specjalistów w danym zakresie.
   Zajęcia przybliżające historię i kulturę wczesnego średniowiecza poprowadziła pedagog specjalny z Ośrodka Szkolno-wychowawczego dla Dzieci Niewidomych w Owińskach, posiadająca długoletnie doświadczenie w pracy z osobami z dysfunkcją wzroku.
   Zajęcia komputerowe prowadzone były przez tyfloinformatyka, z długoletnim stażem w pracy z osobami niewidomymi, słabowidzącymi i głuchoniewidomymi, twórcę biblioteki online dla osób z dysfunkcją wzroku prowadzoną przez Polski Związek Niewidomych.
   Wykłady przybliżające historię początków państwa polskiego i chrztu Polski przygotował i poprowadził dr hab. prof. nadzw. z Instytutu Historii i Politologii Akademii Pomorskiej w Słupsku.
   Po obiektach leżących na Piastowskim Szlaku grupę osób niewidzących oprowadzali przewodnicy i edukatorzy posiadający doświadczenie w tym zakresie.
   100% beneficjentów uznało, że kadra była właściwie przygotowana do prowadzenia wybranej formy zajęć.

5. **Ocena metod pracy stosowanych w czasie zajęć.**
   Zajęcia prowadzone były metodami dostosowanymi do możliwości poznawczych osób niewidomych i słabowidzących. Metody te bazowały głównie na przekazie słownym i dotykowym. Materiał wizualny przygotowany był w formie dostępnej dla osób słabowidzących posługujących się resztkami wzroku.
   100% uczestników było zdania, że metody pracy stosowane na zajęciach są adekwatnie dobrane do posiadanej przez nich niepełnosprawności wzrokowej.

6. **Ocena przygotowanej w ramach zadania publikacji** pod kątem dostępności dla osób niewidomych i słabowidzących.
   W ramach zadania powstała publikacja elektroniczna pt. „Niewidomi na Piastowskim Szlaku” prezentująca dziedzictwo historyczne i kulturowe okresu wczesnego średniowiecza oraz najciekawsze miejsca Piastowskiego Szlaku dostępne dla osób z dysfunkcją wzroku. Przygotowano ją w formatach dostosowanych dla osób niewidzących oraz przetworzono w światowym standardzie Daisy odtwarzanym przez urządzenia lektorskie dedykowane niewidomym. Uczestnicy projektu mięli okazję zapoznać się z publikacją w czasie trwania zajęć komputerowych, gdzie została wykorzystana jako materiał edukacyjny. Publikacja możliwa jest do pobrania ze strony WWW Fundacji.
   100% beneficjentów stwierdziło, że powyższa publikacja jest w pełni dostosowana do możliwości odbioru przez osoby niewidome i słabowidzące.

Projekt dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. KULTURA DOSTĘPNA RADIUS FUNDACJA WSPIERANIA ROZWOJU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

7. **Ocena opieki i wsparcia w czasie zajęć.**
   100% uczestników stwierdziło, że w czasie trwania zajęć zaoferowano im odpowiednią opiekę i wsparcie.
8. **Ocena warunków lokalowych.**
   67% beneficjentów oceniło warunki lokalowe na poziomie bardzo dobrym, 25% na poziomie dobrym, a 8% na poziomie średnim.

9. **Ocena wyżywienia.**
   83% uczestników oceniło wyżywienie na poziomie bardzo dobrym, a 17% na poziomie dobrym.

10. **Ocena motywacji do wzięcia udziału w warsztatach z zakresu edukacji kulturalnej.**
    100% beneficjentów zadeklarowało chęć ponownego uczestniczenia w zajęciach przybliżających historię i kulturę Polski.

11. **Inne uwagi.**
    87,5% uczestników projektu nie zgłosiło żadnych uwag. Pozostali beneficjenci podkreślali chęć wzięcia udziału w zadaniach o podobnym charakterze, apelowali o przedłużenie warsztatów.

Podsumowanie wyników

1. Zajęcia przeprowadzone w ramach projektu ocenione zostały na poziomie bardzo dobrym i dobrym.
2. 96% beneficjentów uznało, że zajęcia przeprowadzone w ramach warsztatów miały wysoką wartość edukacyjną.
3. 92% uczestników było zadowolonych z czasu trwania zajęć.
4. 100% beneficjentów stwierdziło, że kadra prowadząca zajęcia była odpowiednio przygotowana, a metody stosowane w czasie zajęć adekwatnie dobrane do możliwości odbioru osób niewidomych i słabowidzących.
5. 100% uczestników uznało, że wydana w ramach zadania publikacja pt. „Niewidomi na Piastowskim Szlaku” jest w pełni dostępna dla osób z dysfunkcją wzroku.
6. 100% beneficjentów było zadowolonych z zapewnionej w czasie zajęć opieki i wsparcia.
7. 92% beneficjentów oceniło na poziomie bardzo dobrym i dobrym, a 8% na poziomie średnim warunki lokalowe, oraz 100% oceniło na poziomie bardzo dobrym i dobrym wyżywienie.
8. 100% uczestników zadeklarowało chęć wzięcia udziału w zadaniu o zbliżonym charakterze.
9. 87,5% beneficjentów nie miało żadnych uwag. Uwagi pozostałych 12,5% uczestników miały wydźwięk pozytywny.

Uwagi ogólne specjalistów prowadzących zajęcia:

Projekt dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Uczestnicy chętnie brali udział w proponowanych formach aktywności. Z dużym zaangażowaniem włączali się w prowadzone zajęcia. Cechowała ich wysoka motywacja do zdobywania wiedzy na temat historii i kultury okresu wczesnego średniowiecza w Polsce. Z dużą ciekawością zwiedzali obiekty położone na Piastowskim Szlaku, brali udział w warsztatach komputerowych, wykładach tematycznych i zajęciach prowadzonych przez niepełnosprawną młodzież z Owińsk. Chętnie nawiązywali kontakty między sobą wymieniając się własnymi problemami wynikającymi z niepełnosprawności oraz integrowali się z uczestniczącą w warsztatach młodzieżą z Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych w Owińskach.
Podczas zajęć w grupie panowała swobodna atmosfera. Beneficjenci odnosili się do siebie z szacunkiem i życzliwością. Ich zróżnicowanie wiekowe umożliwiło wymianę poglądów na wiele tematów związanych z kulturą, techniką i postrzeganiem świata w ogóle.

Wnioski:

1. Osoby z dysfunkcją wzroku nadal bardzo często wykluczane są z życia społecznego. Mają utrudniony dostęp do edukacji, kultury, sportu i rehabilitacji. Nie mogą w pełni korzystać z informacji, wiedzy, przestrzeni publicznej i komunikacji.
   Brak widzenia sprawia, że bardzo często nie mają szans na samodzielne realizowanie potrzeb estetycznych, duchowych, twórczych i artystycznych, takich jak choćby potrzeba doświadczania piękna, obcowania z kulturą, aktywnego uczestnictwa w niej, samorealizacji, wyrażania siebie poprzez twórczość. Potrzeby osób niewidomych i słabowidzących nadal często postrzegane są wyłącznie w kategoriach zapewnienia opieki i wsparcia.
2. Osoby z dysfunkcją wzroku chcą na ogół brać czynny udział w życiu społeczno-kulturalnym, angażować się w nie. Muszą mieć jednak stworzone ku temu odpowiednie warunki zapewniające im dostęp do wydarzeń społecznych, kulturowych, umożliwiające pełne uczestniczenie w nich.
3. Praca z osobami z niepełnosprawnością wzrokową wymaga specjalistycznego przygotowania, zindywidualizowanego czasu pracy oraz doboru specjalnych metod, dostosowanych do możliwości percepcyjnych tej grupy odbiorców.
4. Przybliżanie osobom niewidomym i słabowidzącym różnorodności kulturowej w formie proponowanej przez realizatora projektu powinno stanowić ważny element edukacji kulturalnej skierowanej do grupy odbiorców o specyficznych potrzebach percepcyjnych. Daje im to bowiem możliwość bezpośredniego doświadczania kultury, obcowania z nią „na wyciągnięcie ręki”, odczuwania jej wszystkimi zmysłami.
   Taka forma poznawania kultury ma wysoki wymiar edukacyjny i integrujący. Uczestnicy na ogół chętnie biorą udział w proponowanych im zajęciach, angażują się w podejmowane działanie. Są zainteresowani odkrywaniem nowych zakątków Polski, miejsc ważnych pod względem historycznym i kulturowym. Chcą pogłębiać swoją wiedzę, odkrywać nowe miejsca i poznawać nowych ludzi. Osoby pozbawione wzroku wykazują dużą ciekawość poznawczą z zakresu edukacji kulturalnej. Są zmotywowane do podejmowania nowych zadań, dlatego też zaleca się kontynuowanie działalności w tym obszarze.

Projekt dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

5. Aby działania skierowane do tej grupy odbiorców były efektywne muszą być kompleksowe i kontynuowane przez dłuższy okres czasu. Nie mogą być jednorazowe. Muszą mieć charakter powtarzalny.

Raport sporządzono na podstawie ankiet ewaluacyjnych oraz obserwacji i rozmów z uczestnikami przeprowadzonych w czasie trwania warsztatów.

Raport sporządziła koordynator projektu pod nazwą: „Niewidomi na Piastowskim Szlaku w 1050 rocznicę chrztu Polski”

Joanna Pępko

Projekt dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.